

ЗАТВЕРДЖУЮ

Ректор

Національної академії

внутрішніх справ

доктор юридичних наук, професор

Руслан СЕРБИН

19 . 12 . 2025 р.

ВИСНОВОК

Національної академії внутрішніх справ про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації Коваленко Юлії Валеріївни «Адміністративно-правові засади забезпечення гендерної рівності в Міністерстві внутрішніх справ України» поданої на здобуття ступеня доктора філософії в галузі знань 08 «Право» за спеціальністю 081 «Право», затвердженої Вченою радою Національної академії внутрішніх справ 29 листопада 2022 року, протокол № 15

ВИТЯГ

з протоколу № 8 розширеного засідання кафедри адміністративного права та процесу від 02 грудня 2025 року

Присутні:

кафедра адміністративного права та процесу: завідувач кафедри, доктор юридичних наук, професор Пастух І.Д. (головуючий); професор кафедри, доктор юридичних наук, професор Доценко О.С.; доцент кафедри, кандидат юридичних наук, доцент Лукашенко А.А.; професор кафедри, доктор політичних наук, доцент Співак М.В.; доцент кафедри, кандидат юридичних наук Керницький О.Б.;

кафедра поліцейської діяльності: завідувач кафедри, кандидат юридичних наук, професор Братель С.Г., професор кафедри, доктор юридичних наук, професор Золотарьова Н.І.; доцент кафедри, кандидат юридичних наук, доцент Білик В.М.; професор кафедри, кандидат юридичних наук, доцент Варивода В.І.;

кафедра адміністративно-правових дисциплін навчально-наукового інституту права та психології: завідувач кафедри, доктор юридичних наук, професор Стрельченко О.Г.; професор кафедри адміністративно-правових дисциплін, доктор наук з державного управління, професор Терент'єва А.В.; доцент кафедри, кандидат юридичних наук, доцент Бухтіярова І.Г. (рецензент); доцент кафедри, кандидат юридичних наук, доцент Булик І.Л.;

кафедра економіко-правових дисциплін навчально-наукового інституту права та психології: професор кафедри, кандидат юридичних наук, професор

Андрущенко І.Г. (рецензент): професор кафедри, кандидат економічних наук, доцент Овчаренко Л.В.

Були присутні 6 докторів наук та 10 кандидатів наук за профілем поданої на розгляд дисертації.

Порядок денний:

Обговорення дисертаційного дослідження аспірантки кафедри адміністративного права та процесу Національної академії внутрішніх справ Коваленко Юлії Валеріївни на тему: «Адміністративно-правові засади забезпечення гендерної рівності в Міністерстві внутрішніх справ України», поданого на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 «Право», щодо її рекомендації для попереднього розгляду та захисту у спеціалізованій вченій раді.

Слухали:

Аспірантку Коваленко Юлію Валеріївну про результати дисертаційного дослідження. У доповіді було обґрунтовано насамперед актуальність обраної теми дисертаційної роботи, визначено мету, завдання, предмет, об'єкт та методи дослідження, нею доведено до присутніх структуру роботи та основні її положення, сформульовано та обґрунтовано наукову новизну, теоретичне та практичне значення.

Актуальність дослідження зумовлена необхідністю забезпечення ефективної реалізації принципів гендерної рівності у сфері публічного управління, зокрема в системі Міністерства внутрішніх справ України. У сучасних умовах демократичного розвитку українського суспільства особливої важливості набуває формування інституційної спроможності органів державної влади до впровадження політики гендерної рівності, що передбачає не лише формальне закріплення прав, а й створення реальних механізмів їх реалізації. Міністерство внутрішніх справ України як один з ключових органів виконавчої влади, який забезпечує охорону громадського порядку, безпеку громадян та дотримання законності, має бути прикладом інституційної відкритості, справедливості й рівних можливостей для всіх, незалежно від статі. Проте на практиці досі зберігаються гендерні дисбаланси в доступі до керівних посад, просуванні по службі, участі у прийнятті рішень, а також у забезпеченні належних умов праці для жінок і чоловіків.

Проблематика забезпечення гендерної рівності в діяльності Міністерства внутрішніх справ обумовлено багатьма факторами такими як євроінтеграційний курс України, в рамках якого держава зобов'язалася гармонізувати національне законодавство із стандартами Європейського Союзу, включаючи забезпечення гендерної рівності у всіх сферах суспільного життя. Окрім гармонізації з європейським законодавством, України взяла на себе міжнародні зобов'язання, ратифікувавши ключові міжнародні документи — зокрема Конвенцію ООН про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок (CEDAW) та Резолюції Ради Безпеки ООН №1325 «Жінки, мир, безпека». Водночас, у зв'язку з триваючим воєнним станом, жінки відіграють дедалі активнішу роль у правоохоронній сфері

та суспільстві в цілому, що потребує реформування зазначеної сфери, де забезпечення гендерної рівності розглядається як один із ключових напрямів демократичного контролю, інституційної ефективності та запобігання дискримінаційним практикам.

Із прийняттям у 2005 році Закону України «Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків», а також низки інших нормативно-правових актів, зокрема відомчого рівня, в Україні було започатковано процес системного формування національного механізму забезпечення гендерної рівності. Зокрема, перед Міністерством внутрішніх справ України поставлено низку важливих завдань щодо інтеграції гендерного підходу у діяльність керівництва, особового складу, структурних підрозділів, місій, операцій, а також освітніх установ із специфічними умовами навчання, що належать до сфери управління МВС.

Окремі аспекти, пов'язані з адміністративно-правовим забезпеченням гендерної рівності в сфері діяльності правоохоронних органів у своїх наукових працях розглядали: І.Г. Андрущенко, О.М. Бандурка, О.І. Беспалова, І.Г. Бухтіярова, О. М. Венгер, Т. О. Гуржій, І.О. Грицай, О.Р. Дашковська, Н.В. Камінська, В.М. Краснопольська, Т.О. Коломосьць, В. Т. Комзюк, А.Є. Крищенко, О.В. Кузьменко, В.К. Колпаков, А.М. Куліш, П.В. Литовченко, Л.В. Марценюк, Р.Л. Наливайко, В.О. Невядовський, А.М. Олійник, І.Д. Пастух, Д. В. Приймаченко, Р. А. Сербин, О.Г. Стрельченко, В. І. Теремецький, С.С. Чернявський, Л.В. Шевченко, О.А. Шимон, В.І. Щербина та багато інших. Незважаючи на вагомий науковий внесок дослідників, комплексне дослідження, присвячене проблематиці адміністративно-правового забезпечення гендерної рівності Міністерстві внутрішніх справ України, відсутнє.

Таким чином, недостатній рівень наукового обґрунтування гендерної рівності в Міністерстві внутрішніх справ України, недосконалість механізмів забезпечення гендерної рівності в Міністерстві внутрішніх справ України та необхідність створення безбар'єрного та інклюзивного середовища зумовили необхідність комплексного вивчення та дослідження адміністративно-правового забезпечення гендерної рівності в Міністерстві внутрішніх справ України.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертаційне дослідження узгоджується з основними положеннями Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом, ратифікованої Законом України від 16 вересня 2014 року № 1678-VII; Концепції комунікації у сфері гендерної рівності, схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 16 вересня 2020 року № 1128; Державної соціальної програми запобігання та протидії домашньому насильству та насильству за ознакою статі на період до 2025 року, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 24 лютого 2021 року № 145; Національної стратегії про створення безбар'єрного простору в Україні на період до 2030 року, схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 14 квітня 2021 року № 366-р; Стратегії впровадження гендерної рівності у сфері освіти до 2030 року та операційного плану заходів на 2022–2024 роки з її реалізації, схваленої та затвердженої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 20 грудня 2022 року № 1163- р; Стратегії забезпечення рівних прав та можливостей жінок та чоловіків на період до 2030 року та операційного плану

з її реалізації на 2022–2024 роки, схваленої та затвердженої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 12 серпня 2022 року № 752-р; Плану заходів Міністерства внутрішніх справ України з виконання завдань операційного плану з реалізації Державної стратегії забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків на період до 2030 року на 2022–2024 роки, затвердженого наказом Міністерства внутрішніх справ України від 30 листопада 2022 року № 785; Плану заходів Міністерства внутрішніх справ України з реалізації Національного плану дій з виконання резолюції Ради Безпеки ООН 1325 «Жінки, мир, безпека» на період до 2025 року, затвердженого наказом Міністерства внутрішніх справ України від 01 червня 2023 року № 444; Національної стратегії подолання гендерного розриву в оплаті праці на період до 2030 року та операційного плану заходів з її реалізації на 2023–2025 роки, схваленої та затвердженої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 15 вересня 2023 року № 815-р. Д. Роботу підготовлено відповідно до Тематики наукових досліджень і науково-технічних (експериментальних) розробок на 2025–2029 роки, затвердженої наказом Міністерства внутрішніх справ від 21.05.2024 № 326. Тема дисертації затверджена Вченою радою Національної академії внутрішніх справ 29 листопада 2022 року, протокол № 15.

Мета і завдання дослідження. Мета дисертаційного дослідження полягає у тому, щоб на підставі комплексного теоретико-правового обґрунтування, за допомогою сучасних методів наукового пізнання визначити сутність, зміст та розкрити особливості адміністративно-правових засад забезпечення гендерної рівності в системі Міністерства внутрішніх справ України, з урахуванням міжнародних стандартів, національного законодавства та практики його реалізації, на підставі чого розробити пропозиції та рекомендації спрямовані на удосконалення правових механізмів, організаційних форм і засобів забезпечення гендерної рівності у діяльності органів та підрозділів МВС. Для досягнення зазначеної мети у процесі дослідження необхідно вирішити такі завдання:

- дослідити генезис та трансформацію гендерної рівності в Україні;
- визначити природу, особливості та принципи гендерної рівності в Міністерстві внутрішніх справ України;
- надати визначення поняття державної політики щодо гендерної рівності в Міністерстві внутрішніх справ України та з'ясувати її особливості;
- сформулювати поняття, елементи та загальну характеристику механізму адміністративно-правового забезпечення гендерної рівності в Міністерстві внутрішніх справ України;
- охарактеризувати нормативно-правове регулювання адміністративно-правового забезпечення гендерної рівності в Міністерстві внутрішніх справ України;
- розкрити модель гендерної рівності в Міністерстві внутрішніх справ України, з'ясувати проблемні питання та шляхи вдосконалення;
- охарактеризувати міжнародний досвід щодо адміністративно-правового забезпечення гендерної рівності в правоохоронних органах;
- запропонувати напрямки удосконалення адміністративно-правового забезпечення гендерної рівності в Міністерстві внутрішніх справ України.

Об'єктом дослідження є суспільні відносини у сфері забезпечення гендерної рівності в Міністерстві внутрішніх справ України.

Предметом дослідження є адміністративно-правове забезпечення гендерної рівності в Міністерстві внутрішніх справ України.

Методи дослідження. Методологічною базою дослідження адміністративно-правового забезпечення гендерної рівності в Міністерстві внутрішніх справ є сукупність загальних та спеціальних методів наукового пізнання. Головним загальнонауковим методом, який використаний у роботі є діалектичний метод з допомогою якого завдання та проблеми роботи вирішувалися в поєднанні соціального змісту та юридичної форми. Для розкриття генезису та трансформацію гендерної рівності в Україні (підрозділ 1.1) та при аналізі нормативно-правового регулювання адміністративно-правового забезпечення гендерної рівності в Міністерстві внутрішніх справ України (підрозділ 2.2) використовувався метод аналізу та історично-правовий метод. Діалектичний метод наукового пізнання використовувався при дослідженні теоретико-правових детермінант, які досліджуються при забезпеченні гендерної рівності в Міністерстві внутрішніх справ України (розділ 1, 2). Метод систематизації застосовано при формулюванні особливостей гендерної рівності в Міністерстві внутрішніх справ України (підрозділ 1.2) та під час визначення елементів механізму адміністративно-правового забезпечення гендерної рівності в Міністерстві внутрішніх справ України та їх характеристики (підрозділ 1.2). Для визначення місця та призначення державної політика щодо гендерної рівності в Міністерстві внутрішніх справ України використовувався структурно-логічний та функціональний методи (підрозділ 1.3). Компаративний – для визначення моделі гендерної рівності в Міністерстві внутрішніх справ: проблемні питання та шляхи вдосконалення (підрозділ 2.3). Емпіричний – під час узагальнення статистичних даних під час анкетування та інтерв'ювання пересічних громадян та працівників Міністерства внутрішніх справ України щодо забезпечення гендерної рівності в Міністерстві внутрішніх справ України та підпорядкованих структур. Порівняльно-правовий метод став основою для дослідження міжнародний досвід щодо адміністративно-правового забезпечення гендерної рівності в правоохоронних органах (підрозділ 3.1). Методологічне використання моделей прогнозування і моделювання сприяло формулюванню пропозицій щодо напрямків удосконалення адміністративно-правового забезпечення гендерної рівності в Міністерстві внутрішніх справ України (підрозділ 3.2).

Нормативно-правою основою дослідження є: Конституція України, національні та міжнародні законодавчі та підзаконні нормативно-правові акти, відомчі нормативно-правові акти, які забезпечують дотримання гендерної рівності в Міністерстві внутрішніх справ України.

Наукова новизна отриманих результатів і висновків полягає в тому, що дисертація є одним із перших комплексних досліджень адміністративно-правових засад забезпечення гендерної рівності в Міністерстві внутрішніх справ України, що дало змогу сформулювати перспективні напрями вдосконалення адміністративного законодавства, законодавства про державну службу, відомчих

нормативно-правових актів, норм які регулюють суспільні відносини у досліджуваній сфері. До основних наукових положень, що характеризують новизну отриманих результатів й виносяться на захист, належать такі:

вперше:

- сформульовано періоди становлення та трансформації гендерної рівності в Україні: період впровадження (січень 1919 р. – серпень 1991 р.); перехідний період (серпень 1991 р. – лютий 2014 р.); сучасний період (лютий 2014 р. – по теперішній час) та охарактеризовано їх основні особливості;

- визначено поняття «принципи гендерної рівності в Міністерстві внутрішніх справ України» як фундаментальні засади імперативного характеру, дотримання яких забезпечує функціонування органу відповідно до європейських стандартів та класифіковано їх на загальні та характерологічні;

- обґрунтовано поняття «державна політика щодо гендерної рівності в Міністерстві внутрішніх справ України» як цілеспрямована діяльність органів системи Міністерства внутрішніх справ України, яка заснована на нормах національного та міжнародного права та спрямована на забезпечення рівних прав, можливостей і доступу жінок та чоловіків до служби, кар'єрного зростання й професійного розвитку у сфері правоохоронної діяльності, а також виокремлено характерні ознаки державної політики гендерної рівності в Міністерстві внутрішніх справ України;

- запропоновано та обґрунтовано необхідність розробки та прийняття Концепції забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків у системі Міністерства внутрішніх справ України на період до 2030 року та розробити План заходів щодо реалізації концепції забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків у системі Міністерства внутрішніх справ України на 2025-2030 роки для впровадження у державну політику міністерства Державної стратегії забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків на період до 2030 року;

удосконалено:

- поняття «адміністративно-правовий механізм забезпечення гендерної рівності в Міністерстві внутрішніх справ України» як системи організаційно-правових засобів, інституцій та процедур, що функціонує в межах адміністративного права з метою створення рівних умов доступу, просування та реалізації прав жінок і чоловіків у структурі МВС України, а також запобігання дискримінації за ознакою статі шляхом нормативного регулювання, управлінського контролю, нагляду, кадрової політики, дисциплінарної відповідальності та правозастосовної практики;

- дефініції «політика»; «гендерна демократія»; «паритетна демократія»; «державна політика щодо гендерної рівності»; «механізм забезпечення гендерної рівності»;

- класифікацію нормативно-правових актів забезпечення гендерної рівності в Міністерстві внутрішніх справ України;

дістали подальшого розвитку:

- поняття «державна політика щодо гендерної рівності» яку слід розуміти як цілеспрямовану діяльність суб'єктів публічної адміністрації, яка

реалізовується за допомогою нормативно-правових актів та інших правових інструментів, інституційних механізмів та соціально-економічних програм, котрі спрямовані на гарантування рівного доступу жінок і чоловіків до прав, ресурсів і можливостей у всіх сферах суспільного життя;

- детермінанта «нормативно-правова складова механізму забезпечення гендерної рівності в Міністерстві внутрішніх справ України» як сукупність нормативно-правових інструментів, за допомогою яких суспільство і держава впливають на принцип гендерної рівності у правоохоронних органах;

- пропозиції щодо адміністративно-правового забезпечення гендерної рівності в Міністерстві внутрішніх справ України, на основі зарубіжного досвіду, а також запровадження інклюзивної кадрової програми для створення гендерно чутливого, інклюзивного та безбар'єрного середовища у Міністерстві внутрішніх справ України, на підставі досвіду США, Канади та Швеції.

Практичне значення отриманих результатів полягає в тому, що сформульовані в дисертації пропозиції та висновки можуть бути використані:

- у науково-дослідній сфері – для подальшого наукового опрацювання теоретико-прикладних проблем, пов'язаних із правовим забезпеченням дотримання гендерної рівності в Міністерстві внутрішніх справ України (акт Національної академії внутрішніх справ від 10 квітня 2025 року № 38-НД);

- у правотворчості – у процесі розроблення нових та вдосконалення чинних нормативно-правових актів, норми яких спрямовані на забезпечення гендерної рівності в Міністерстві внутрішніх справ України;

- у правозастосовній діяльності – для покращення практичної діяльності суб'єктів, які уповноважені здійснювати контроль за дотриманням гендерної рівності в Міністерстві внутрішніх справ України;

- в освітньому процесі – при підготовці та проведенні лекційних, семінарських і практичних занять зі здобувачами вищої освіти з адміністративного права, публічної служби, публічного адміністрування (акт Національної академії внутрішніх справ від 9 квітня 2025 року № 37-ОД).

Підсумки розроблення проблеми загалом, окремих її аспектів, одержані узагальнення та висновки було оприлюднено на міжнародних науково-практичних конференціях.

Основні результати дисертаційного дослідження викладено у трьох статтях, з яких 2 опубліковано в наукових фахових виданнях України, 1 у міжнародному виданні та у шести тезах наукових повідомлень на науково-практичних конференціях.

Після закінчення доповіді аспірантки присутніми були поставлені наступні питання:

Співак М.В.: У чому полягає особливість гендерної рівності у Міністерстві внутрішніх справ України та що вже зроблено для реалізації рівних можливостей жінок та чоловіків у МВС України?

Відповідь: Дякую за запитання. Гендерна рівність в Міністерстві внутрішніх справ України це стан забезпечення рівних прав, свобод, обов'язків та можливостей для жінок і чоловіків у всіх сферах діяльності МВС України,

включаючи кадрову політику, професійний розвиток, доступ до посад, службову взаємодію, проходження служби, навчання, а також захист від дискримінації та гендерно обумовленого насильства. Особливості гендерної рівності у Міністерстві внутрішніх справ України полягають в тому, що гендерна рівність базується на поєднанні рівноправності жінок та чоловіків, гендерній та паритетній демократії. Поєднання цих категорій забезпечує створення рівних можливостей для жінок та чоловіків при вступі, проходженні та звільненні зі служби з Міністерства внутрішніх справ. Скасування заборонених професій для жінок посприяло зрівнянню вимог щодо вступу на службу до Міністерства внутрішніх справ України. Відтепер жінки мають можливість на рівні з чоловіками обирати будь-які посади у МВС України та його структурних підрозділах: бути рятувальниками, криміналістами, керівниками тощо. На сьогоднішній день стратегічним напрямком діяльності Міністерства внутрішніх справ України є розвиток кадрового забезпечення із дотриманням гендерної рівності та соціальний захист працівників.

Доценко О. С.: Чи було предметом Вашого дослідження державна політика щодо забезпечення гендерної рівності в МВС України? Якщо так, то на що вона спрямована?

Відповідь: Дякую за запитання. Так було. В загальному контексті Міністерство внутрішніх справ України формує гендерну політику, як наскрізний підхід в діяльності відомства, що спрямований на: розбудову інституційної спроможності шляхом створення уповноважених підрозділів з дотримання гендерної рівності та призначенням уповноважених осіб (координаторів) з питань забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків в МВС України, Національній гвардії України та центральних органах виконавчої влади, діяльність яких спрямовується та координується Кабінетом Міністрів України через Міністра внутрішніх справ України; розширення участі жінок у міжнародних операціях з підтримання миру та безпеки шляхом усунення обмежень; включення гендерного аспекту в паспорти бюджетних програм; здійснення моніторингу діяльності працівників апарату МВС України, визначення прогалин і нерівностей під час просування по службі працівників з метою посилення активної участі жінок і чоловіків у процесі прийняття рішень шляхом заповнення індикаторів гендерного аналізу службової кар'єри державних службовців в апараті МВС України; включення гендерного компоненту в навчальний процес закладів вищої освіти зі специфічними умовами навчання, що належать до сфери управління МВС України; розробку механізму реагування та запобігання випадкам сексуальних домагань на робочому місці в органах системи МВС України.

Поза увагою Міністерства внутрішніх справ України не залишились питання гендерної нерівності і під час дії правового режиму воєнного стану, який загострив питання нерівних прав та можливостей жінок та чоловіків. Актуальним питанням стало забезпечення комфортним одностроєм чоловіків та жінок. На сьогоднішній день вже існує однострій, який створений з урахуванням анатомічних особливостей жінок та чоловіків для забезпечення зручності під час носіння. Посилюються вимоги щодо санітарно-гігієнічних норма в місцях

несення служби. Це все стало можливим лише завдяки ефективній державній політиці Міністерства внутрішніх справ щодо гендерної рівності.

Братель С. Г. Які проблеми були виявлені та яких висновків Ви дійшли, розглядаючи механізм адміністративно-правового забезпечення гендерної рівності в Міністерстві внутрішніх справ України?

Відповідь: Дякую за запитання. Під час дослідження нами була встановлено, що механізм забезпечення гендерної рівності в Міністерстві внутрішніх справ України має певну структуру, що включає нормативно-правову та організаційну (інституційну) підсистеми, які потребують суттєвого вдосконалення забезпечення гендерної рівності в Міністерстві внутрішніх справ України. Тому було сформульовано основні засади механізму забезпечення гендерної рівності:

1. механізм забезпечення принципу гендерної рівності є складовою цілісної системи забезпечення прав і свобод людини;

2. ознаками механізмів забезпечення гендерної рівності є: 1) правова урегульованість; 2) системність, логічність і функціональна наповненість; 3) життєздатність і стабільність; 4) цілеспрямованість; 5) гарантованість; 6) постійність і дієвість;

3. механізми забезпечення гендерної рівності в Міністерстві внутрішніх справ України мають складну та логічну структуру. До них пропонується віднести такі складові: нормативно-правову, інституційну (організаційно-правову) та інституційну;

4. нормативно-правовий елемент механізму забезпечення гендерної рівності в Міністерстві внутрішніх справ України представлений системою взаємопов'язаних матеріальних і процесуальних правових норм як цілісна структура;

5. інституційні елементи забезпечуються діяльністю організацій, які впливають на реалізацію гендерної рівності в суспільстві.

Білик В.М.: Яких висновків Ви дійшли вивчаючи міжнародний досвід?

Відповідь: Дякую за запитання. На підставі міжнародного досвіду акцентовано, що гендерна рівність в Міністерстві внутрішніх справ України сприятиме встановленню партнерських відносин з населенням, збільшенню довіри суспільства до відповідних структур, що в свою чергу дозволить будувати державу з високими показниками громадської безпеки, правопорядку, розбудові безпечного середовища для суспільства та реально створенню однакових можливостей для реалізації своїх прав як жінками так і чоловіками. Участь жінок у діяльності поліції, органів безпеки, дипломатичних і миротворчих місій не лише сприяє досягненню соціальної справедливості, а й підвищує ефективність та довіру до правоохоронних органів. Міжнародна практика свідчить, що гендерно чутливе адміністрування сприяє розбудові інклюзивного суспільства та запобіганню конфліктам.

Головуючий: Є ще запитання? Немає. Переходимо до обговорення дисертації. Слово надається науковому керівнику.

Науковий керівник, кандидат юридичних наук, доцент Булик І.Л., який зазначила, що підготовлена Коваленко Ю.В. дисертація на тему «Адміністративно-правові засади забезпечення гендерної рівності в Міністерстві внутрішніх справ України» є результатом наполегливої науково-теоретичної діяльності.

Дисертант має достатній загальний рівень розвитку, професійно грамотно володіє інструментарієм дослідження. Основні результати дисертаційного дослідження викладено у трьох статтях, які опубліковано в наукових фахових виданнях України та міжнародному виданні, шести тезах наукових повідомлень на науково-практичних конференціях.

Індивідуальний план наукової роботи та індивідуальний навчальний план Коваленко Юлія Валеріївна виконала у повному обсязі.

Зміст дисертації відповідає заявленій дисертантом науковій спеціальності. Дисертація є самостійною, завершеною роботою. Дослідження викладено зрозумілою, юридично і літературно грамотною мовою. Оформлення дисертації відповідає встановленим МОН України вимогам.

Загалом дисертація відповідає вимогам Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44, а її автор – Коваленко Юлія Валеріївна – заслуговує на присудження ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 «Право».

Вважаю, що дисертаційну роботу можна представити до розгляду та захисту у разовій спеціалізованій вченій раді на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 «Право».

Після цього було надано слово **рецензентам** роботи:

Кандидат юридичних наук, професор Андрущенко І.Г. підкреслив, що виконане Коваленко Ю.В. дисертаційне дослідження виконано якісно та на високому науковому рівні. Основні результати досліджень авторкою достатньою мірою обґрунтовані. Їх наукова достовірність не викликає сумнівів, оскільки вони отримані в результаті аналітичної роботи. Позитивним моментом роботи є вміння авторки обґрунтовувати власну думку, проводити наукову дискусію із вченими, послідовно, логічно та системно викладати матеріал.

Мета роботи – визначити сутність, зміст та розкрити особливості адміністративно-правових засад забезпечення гендерної рівності в системі Міністерства внутрішніх справ України, з урахуванням міжнародних стандартів, національного законодавства та практики його реалізації, на підставі чого розробити пропозиції та рекомендації спрямовані на удосконалення правових механізмів, організаційних форм і засобів забезпечення гендерної рівності у діяльності органів та підрозділів МВС України.

Наукова новизна отриманих результатів полягає в тому, що дисертація є однією із перш спроб комплексно, на монографічному рівні визначити адміністративно-правові засади забезпечення гендерної рівності в системі

Міністерства внутрішніх справ України, на підставі чого визначити перспективні напрями вдосконалення правових механізмів, організаційних форм і засобів забезпечення гендерної рівності у діяльності органів та підрозділів МВС України.

У дисертації автором поставлено та вирішено низку важливих завдань, а саме: досліджено генезис та трансформацію гендерної рівності в Україні; визначено природу, особливості та принципи гендерної рівності в Міністерстві внутрішніх справ України; надано визначення поняття державної політики щодо гендерної рівності в Міністерстві внутрішніх справ України та з'ясувати її особливості; сформульовано поняття, елементи та загальну характеристику механізму адміністративно-правового забезпечення гендерної рівності в Міністерстві внутрішніх справ України; охарактеризовано нормативно-правове регулювання адміністративно-правового забезпечення гендерної рівності в Міністерстві внутрішніх справ України; розкрито модель гендерної рівності в Міністерстві внутрішніх справ України, з'ясувати проблемні питання та шляхи вдосконалення; охарактеризовано міжнародний досвід щодо адміністративно-правового забезпечення гендерної рівності в правоохоронних органах; запропоновано напрямки удосконалення адміністративно-правового забезпечення гендерної рівності в Міністерстві внутрішніх справ України.

Для досягнення вказаних завдань авторка дуже логічно побудувала структуру роботи та окреслила завдання дослідження, також вдалим є вибір низки загальнонаукових та спеціально-правових методів пізнання, застосування яких визначались об'єктом та предметом дослідження.

Відтак, авторкою здійснено значний обсяг роботи. У дослідженні вдало, послідовно та логічно викладено і розкрито головні питання, зазначені у змісті. Все це дає підстави вважати, що мета дослідження досягнута, а його завдання реалізовані. Все вищенаведене свідчить про те, що кваліфікаційна наукова праця є завершеною, виконаною самостійно та відповідає вимогам, які висуваються для подібного виду робіт.

Все вищенаведене свідчить про те, що дисертаційне дослідження є завершеним, виконане самостійно та відповідає вимогам, які висуваються для подібного виду наукових праць.

В цілому, як свідчить зміст роботи, до захисту подано завершене наукове дослідження, яке містить низку наукових положень, що у своїй сукупності роблять значний внесок у наукову теорію та правозастосовну діяльність. Загальна оцінка роботи є позитивною, дисертація може бути подана до розгляду та захисту у разовій спеціалізованій вченій раді.

Кандидат юридичних наук, доцент Бухтіярова І.Г. зазначила, що актуальність дисертаційної роботи Коваленко Ю.В. не викликає сумнівів і полягає у тому, що аналіз механізму адміністративно-правових засад забезпечення гендерної рівності в системі Міністерства внутрішніх справ України, дозволив ідентифікувати слабкі місця в системі, де можуть виникати зловживання та неефективне використання нормативно-правових та інституційних засад щодо гендерної рівності. У цьому контексті наукове

дослідження стало базою для розробки пропозицій щодо вдосконалення механізмів внутрішнього контролю, оптимізації кадрових процесів, а також для розробки нових правових норм, що враховують сучасні виклики.

Проведений аналіз кваліфікаційної наукової праці дозволяє стверджувати, що в результаті проведеного дослідження авторка досягнула визначеної мети та вирішила поставлені завдання. При цьому сформульовані висновки та пропозиції є достатньо аргументовані та оригінальні, відповідають вимогам сьогодення та можуть бути застосовані на практиці. Питання, які розглядаються в кваліфікаційній науковій праці, автором розкриті на високому методологічному рівні.

Відтак, автором здійснено значний обсяг роботи. У дослідженні вдало, послідовно та логічно викладено і розкрито головні питання, зазначені у змісті. Все це дає підстави вважати, що мета дослідження досягнута, а його завдання реалізовані. При цьому сформульовані висновки та пропозиції є достатньо аргументовані та оригінальні, відповідають вимогам сьогодення та можуть бути застосовані на практиці.

Питання, які розглядаються в дисертації, автором розкриті на досить високому методологічному рівні.

Слід зазначити, що дисертація Коваленко Ю.В. на тему «Адміністративно-правові засади забезпечення гендерної рівності в Міністерстві внутрішніх справ України», виконана на високому рівні та відповідає вимогам МОН України, що ставляться до дисертацій та може бути рекомендована до розгляду та захисту у разовій спеціалізованій вченій раді.

В обговоренні дисертаційного дослідження взяли участь:

Кандидат юридичних наук, доцент Лукашенко А.А., яка відзначала, що Коваленко Ю.В. у своїй кваліфікаційній науковій праці досягла поставленої мети. Авторкою чітко окреслені і логічно побудовані мета та завдання дослідження, обґрунтовано теоретичні та методичний підходи щодо їх виконання, розроблено і апробовано відповідні пропозиції, які у своїй комплексності є науковим шляхом вирішення намічених завдань.

У дисертації запропоновано низку нових положень, змін до чинного законодавства України, вивчено зарубіжний досвід, сформульовано висновки, що мають важливе теоретичне і практичне значення. Так, на схвалення заслуговує сформульована авторкою пропозиція щодо змін та доповнень до нормативно-правових актів, які врегульовують діяльність щодо забезпечення гендерної рівності в МВС України, а саме до Законів України «Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків» та «Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні».

Отже, кваліфікаційна наукова праця є самостійним, завершеним, комплексним дослідженням, в якому обґрунтовується низка наукових положень та висновків, нових у теоретичному плані й важливих для юридичної практики, що у сукупності вирішують завдання науки адміністративного права.

Доктор юридичних наук, професор Золотарьова Н.І. зазначила, що здобувачкою продемонстровано високий рівень апробації дисертації, основні ідеї та висновки яких, лягли в основу наукових позицій. Заслугує уваги науковий підхід щодо класифікації моделей адміністративно-правового забезпечення гендерної рівності у Міністерстві внутрішніх справ України, які є складовими єдиної системи гендерної політики, що потребує інтеграції у внутрішньо-організаційні процеси Міністерства внутрішніх справ України, з урахуванням принципів прав людини, гендерної справедливості та ефективного публічного адміністрування для підвищення рівня гендерної культури в середовищі правоохоронних органів

Все це дозволяє обґрунтувати висновок про високий рівень основних положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у кваліфікаційній науковій праці, їхню репрезентативність. Тому, подане дисертаційне дослідження має закінчений вигляд. Його зміст має внутрішню логічну побудову.

Таким чином, дисертаційне дослідження є самостійним, завершеним, комплексним, в якому обґрунтовується низка наукових положень та висновків, нових у теоретичному плані й важливих для юридичної практики, що у сукупності вирішують завдання науки адміністративного права.

Кандидат юридичних наук, доцент Булик І.Л. зазначила, що ступінь обґрунтованості та достовірність наукових положень, висновків і рекомендацій, які сформульовані в дисертації визначається декількома обставинами. Перш за все, авторка достатньо повно вивчила та проаналізувала наукову літературу як загальнотеоретичного, так і спеціального характеру, яка стосувалася тематики дослідження. Варто відзначити сумлінне використання здобувачем різнопланової джерельної бази, які стосуються проблематики дослідження. Дисертантка використовує науковий стиль полеміки, зрозумілу та логічну мову викладу, що вказує на вдало обрану власну методiku дослідження та раціональне використання загальнонаукових та спеціальних методів пізнання.

Наукова новизна отриманих результатів полягає в тому що у відповідності до змісту та характеру розглянутих питань дисертація є однією із перш спроб комплексно, на монографічному рівні визначити адміністративно-правові засади забезпечення гендерної рівності в системі Міністерства внутрішніх справ України, на підставі чого визначити перспективні напрями вдосконалення правових механізмів, організаційних форм і засобів забезпечення гендерної рівності у діяльності органів та підрозділів МВС, містить елементи наукової новизни. Тому дисертаційна робота Коваленко Ю.В. заслуговує на рекомендацію до захисту в разовій спеціалізованій вченій раді.

Коваленко Юлія Валеріївна висловила виступаючим та всім присутнім подяку за позитивну оцінку його дисертаційного дослідження, за висловлені побажання та професійні поради, що сприяли вдосконаленню змісту та форми дисертаційної роботи та корекції її подальших науково-дослідних планів.

На основі результатів обговорення присутні на засіданні вирішили запропонувати такий:

ВИСНОВОК

щодо дисертації Коваленко Юлії Валеріївни «Адміністративно-правові засади забезпечення гендерної рівності в Міністерстві внутрішніх справ України»

Дисертація Коваленко Юлії Валеріївни «Адміністративно-правові засади забезпечення гендерної рівності в Міністерстві внутрішніх справ України», яка подана на здобуття доктора філософії за спеціальністю 081 – Право, є цілісною, завершеною науковою працею.

Обґрунтування вибору теми дослідження. Актуальність дослідження зумовлена необхідністю забезпечення ефективної реалізації принципів гендерної рівності у сфері публічного управління, зокрема в системі Міністерства внутрішніх справ України. У сучасних умовах демократичного розвитку українського суспільства особливої важливості набуває формування інституційної спроможності органів державної влади до впровадження політики гендерної рівності, що передбачає не лише формальне закріплення прав, а й створення реальних механізмів їх реалізації. Міністерство внутрішніх справ України як один з ключових органів виконавчої влади, який забезпечує охорону громадського порядку, безпеку громадян та дотримання законності, має бути прикладом інституційної відкритості, справедливості й рівних можливостей для всіх, незалежно від статі. Проте на практиці досі зберігаються гендерні дисбаланси в доступі до керівних посад, просуванні по службі, участі у прийнятті рішень, а також у забезпеченні належних умов праці для жінок і чоловіків.

Проблематика забезпечення гендерної рівності в діяльності Міністерства внутрішніх справ України обумовлено багатьма факторами такими як євроінтеграційний курс України, в рамках якого держава зобов'язалася гармонізувати національне законодавство із стандартами Європейського Союзу, включаючи забезпечення гендерної рівності у всіх сферах суспільного життя. Окрім гармонізації з європейським законодавством, України взяла на себе міжнародні зобов'язання, ратифікувавши ключові міжнародні документи — зокрема Конвенцію ООН про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок (CEDAW) та Резолюції Ради Безпеки ООН №1325 «Жінки, мир, безпека». Водночас, у зв'язку з триваючим воєнним станом, жінки відіграють дедалі активнішу роль у правоохоронній сфері та суспільстві в цілому, що потребує реформування зазначеної сфери, де забезпечення гендерної рівності розглядається як один із ключових напрямів демократичного контролю, інституційної ефективності та запобігання дискримінаційним практикам.

Із прийняттям у 2005 році Закону України «Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків», а також низки інших нормативно-правових актів, зокрема відомчого рівня, в Україні було започатковано процес системного формування національного механізму забезпечення гендерної рівності. Зокрема, перед Міністерством внутрішніх справ України поставлено низку важливих завдань щодо інтеграції гендерного підходу у діяльність керівництва, особового складу, структурних підрозділів, місій, операцій, а також освітніх установ із

специфічними умовами навчання, що належать до сфери управління МВС України.

Окремі аспекти, пов'язані з адміністративно-правовим забезпеченням гендерної рівності в сфері діяльності правоохоронних органів у своїх наукових працях розглядали: І. Г. Андрущенко, О. М. Бандурка, О. І. Беспалова, І. Г. Бухтіярова, О. М. Венгер, Т. О. Гуржій, І. О. Грицай, О.Р. Дашковська, Н.В. Камінська, В.М. Краснопольська, Т. О. Коломоець, В. Т. Комзюк, А.Є. Крищенко, О. В. Кузьменко, В. К. Колпаков, Т. О. Коломоець, А.М. Куліш, П.В. Литовченко, Л. В. Марценюк, Р. Л. Наливайко, В. О. Невядовський, А. М. Олійник, І. Д. Пастух, Д. В. Приймаченко, Р. А. Сербин, О.Г. Стрельченко, В. І. Теремецький, С.С. Чернявський, Л. В. Шевченко, О. А. Шимон, В. І. Щербина та багато інших. Незважаючи на вагомий науковий внесок дослідників, комплексне дослідження, присвячене проблематиці адміністративно-правового забезпечення гендерної рівності Міністерстві внутрішніх справ України, відсутнє.

Таким чином, недостатній рівень наукового обґрунтування гендерної рівності в Міністерстві внутрішніх справ України, недосконалість механізмів забезпечення гендерної рівності в Міністерстві внутрішніх справ України та необхідність створення безбар'єрного та інклюзивного середовища зумовили необхідність комплексного вивчення та дослідження адміністративно-правового забезпечення гендерної рівності в Міністерстві внутрішніх справ України.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертаційне дослідження узгоджується з основними положеннями Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом, ратифікованої Законом України від 16 вересня 2014 року № 1678-VII; Концепції комунікації у сфері гендерної рівності, схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 16 вересня 2020 року № 1128; Державної соціальної програми запобігання та протидії домашньому насильству та насильству за ознакою статі на період до 2025 року, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 24 лютого 2021 року № 145; Національної стратегії про створення безбар'єрного простору в Україні на період до 2030 року, схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 14 квітня 2021 року № 366-р; Стратегії впровадження гендерної рівності у сфері освіти до 2030 року та операційного плану заходів на 2022–2024 роки з її реалізації, схваленої та затвердженої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 20 грудня 2022 року № 1163-р; Стратегії забезпечення рівних прав та можливостей жінок та чоловіків на період до 2030 року та операційного плану з її реалізації на 2022–2024 роки, схваленої та затвердженої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 12 серпня 2022 року № 752-р; Плану заходів Міністерства внутрішніх справ України з виконання завдань операційного плану з реалізації Державної стратегії забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків на період до 2030 року на 2022–2024 роки, затвердженого наказом Міністерства внутрішніх справ України від 30 листопада 2022 року № 785; Плану заходів Міністерства внутрішніх справ України з реалізації Національного плану дій з виконання резолюції Ради Безпеки ООН 1325 «Жінки, мир, безпека» на період до 2025 року, затвердженого наказом

Міністерства внутрішніх справ України від 01 червня 2023 року № 444; Національної стратегії подолання гендерного розриву в оплаті праці на період до 2030 року та операційного плану заходів з її реалізації на 2023–2025 роки, схваленої та затвердженої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 15 вересня 2023 року № 815-р. Д. Роботу підготовлено відповідно до Тематики наукових досліджень і науково-технічних (експериментальних) розробок на 2025–2029 роки, затвердженої наказом Міністерства внутрішніх справ України від 21.05.2024 № 326. Тема дисертації затверджена Вченою радою Національної академії внутрішніх справ 29 листопада 2022 року, протокол № 15.

Мета і завдання дослідження. Мета дисертаційного дослідження полягає у тому, щоб на підставі комплексного теоретико-правового обґрунтування, за допомогою сучасних методів наукового пізнання визначити сутність, зміст та розкрити особливості адміністративно-правових засад забезпечення гендерної рівності в системі Міністерства внутрішніх справ України, з урахуванням міжнародних стандартів, національного законодавства та практики його реалізації, на підставі чого розробити пропозиції та рекомендації спрямовані на удосконалення правових механізмів, організаційних форм і засобів забезпечення гендерної рівності у діяльності органів та підрозділів МВС України. Для досягнення зазначеної мети у процесі дослідження необхідно вирішити такі завдання:

- дослідити генезис та трансформацію гендерної рівності в Україні;
- визначити природу, особливості та принципи гендерної рівності в Міністерстві внутрішніх справ України;
- надати визначення поняття державної політики щодо гендерної рівності в Міністерстві внутрішніх справ України та з'ясувати її особливості;
- сформулювати поняття, елементи та загальну характеристику механізму адміністративно-правового забезпечення гендерної рівності в Міністерстві внутрішніх справ України;
- охарактеризувати нормативно-правове регулювання адміністративно-правового забезпечення гендерної рівності в Міністерстві внутрішніх справ України;
- розкрити модель гендерної рівності в Міністерстві внутрішніх справ України, з'ясувати проблемні питання та шляхи вдосконалення;
- охарактеризувати міжнародний досвід щодо адміністративно-правового забезпечення гендерної рівності в правоохоронних органах;
- запропонувати напрямки удосконалення адміністративно-правового забезпечення гендерної рівності в Міністерстві внутрішніх справ України.

Об'єктом дослідження є суспільні відносини у сфері забезпечення гендерної рівності в Міністерстві внутрішніх справ України.

Предметом дослідження є адміністративно-правове забезпечення гендерної рівності в Міністерстві внутрішніх справ України.

Методи дослідження. Методологічною базою дослідження адміністративно-правового забезпечення гендерної рівності в Міністерстві внутрішніх справ України є сукупність загальних та спеціальних методів наукового пізнання. Головним загальнонауковим методом, який використаний у

роботі є діалектичний метод з допомогою якого завдання та проблеми роботи вирішувалися в поєднанні соціального змісту та юридичної форми. Для розкриття генезису та трансформацію гендерної рівності в Україні (підрозділ 1.1) та при аналізі нормативно-правового регулювання адміністративно-правового забезпечення гендерної рівності в Міністерстві внутрішніх справ України (підрозділ 2.2) використовувався метод аналізу та історично-правовий метод. Діалектичний метод наукового пізнання використовувався при дослідженні теоретико-правових детермінант, які досліджуються при забезпеченні гендерної рівності в Міністерстві внутрішніх справ України (розділ 1, 2). Метод систематизації застосовано при формулюванні особливостей гендерної рівності в Міністерстві внутрішніх справ України (підрозділ 1.2) та під час визначення елементів механізму адміністративно-правового забезпечення гендерної рівності в Міністерстві внутрішніх справ України та їх характеристики (підрозділ 1.2). Для визначення місця та призначення державної політики щодо гендерної рівності в Міністерстві внутрішніх справ України використовувався структурно-логічний та функціональний методи (підрозділ 1.3). Компаративний - для визначення моделі гендерної рівності в Міністерстві внутрішніх справ України: проблемні питання та шляхи вдосконалення (підрозділ 2.3). Емпіричний – під час узагальнення статистичних даних під час анкетування та інтерв'ювання пересічних громадян та працівників Міністерства внутрішніх справ України щодо забезпечення гендерної рівності в Міністерстві внутрішніх справ та підпорядкованих структур. Порівняльно-правовий метод став основою для дослідження міжнародний досвід щодо адміністративно-правового забезпечення гендерної рівності в правоохоронних органах (підрозділ 3.1). Методологічне використання моделей прогнозування і моделювання сприяло формулюванню пропозицій щодо напрямків удосконалення адміністративно-правового забезпечення гендерної рівності в Міністерстві внутрішніх справ України (підрозділ 3.2).

Нормативно-правою основою дослідження є: Конституція України, національні та міжнародні законодавчі та підзаконні нормативно-правові акти, відомчі нормативно-правові акти, які забезпечують дотримання гендерної рівності в Міністерстві внутрішніх справ.

Наукова новизна отриманих результатів полягає в тому, що дисертація є одним із перших комплексних досліджень адміністративно-правових засад забезпечення гендерної рівності в Міністерстві внутрішніх справ України, що дало змогу сформулювати перспективні напрями вдосконалення адміністративного законодавства, законодавства про державну службу, відомчих нормативно-правових актів, норм які регулюють суспільні відносини у досліджуваній сфері. До основних наукових положень, що характеризують новизну отриманих результатів й виносяться на захист, належать такі:

вперше:

- сформульовано періоди становлення та трансформації гендерної рівності в Україні: період впровадження (січень 1919 р. – серпень 1991 р.); перехідний період (серпень 1991 р. – лютий 2014 р.); сучасний період (лютий 2014 р. – по теперішній час) та охарактеризовано їх основні особливості;

- визначено поняття «принципи гендерної рівності в Міністерстві внутрішніх справ України» як фундаментальні засади імперативного характеру, дотримання яких забезпечує функціонування органу відповідно до європейських стандартів та класифіковано їх на загальні та характерологічні;

- обґрунтовано поняття «державна політика щодо гендерної рівності в Міністерстві внутрішніх справ України» як цілеспрямована діяльність органів системи Міністерства внутрішніх справ України, яка заснована на нормах національного та міжнародного права та спрямована на забезпечення рівних прав, можливостей і доступу жінок та чоловіків до служби, кар'єрного зростання й професійного розвитку у сфері правоохоронної діяльності, а також виокремлено характерні ознаки державної політики гендерної рівності в Міністерстві внутрішніх справ України;

- запропоновано та обґрунтовано необхідність розробки та прийняття Концепції забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків у системі Міністерства внутрішніх справ України на період до 2030 року та розробити План заходів щодо реалізації концепції забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків у системі Міністерства внутрішніх справ України на 2025-2030 роки для впровадження у державну політику міністерства Державної стратегії забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків на період до 2030 року;

удосконалено:

- поняття «адміністративно-правовий механізм забезпечення гендерної рівності в Міністерстві внутрішніх справ України» як системи організаційно-правових засобів, інституцій та процедур, що функціонує в межах адміністративного права з метою створення рівних умов доступу, просування та реалізації прав жінок і чоловіків у структурі МВС України, а також запобігання дискримінації за ознакою статі шляхом нормативного регулювання, управлінського контролю, нагляду, кадрової політики, дисциплінарної відповідальності та правозастосовної практики;

- дефініції «політика»; «гендерна демократія»; «паритетна демократія»; «державна політика щодо гендерної рівності»; «механізм забезпечення гендерної рівності»;

- класифікацію нормативно-правових актів забезпечення гендерної рівності в Міністерстві внутрішніх справ України;

дістали подальшого розвитку:

- поняття «державна політика щодо гендерної рівності» яку слід розуміти як цілеспрямовану діяльність суб'єктів публічної адміністрації, яка реалізовується за допомогою нормативно-правових актів та інших правових інструментів, інституційних механізмів та соціально-економічних програм, котрі спрямовані на гарантування рівного доступу жінок і чоловіків до прав, ресурсів і можливостей у всіх сферах суспільного життя;

- детермінанта «нормативно-правова складова механізму забезпечення гендерної рівності в Міністерстві внутрішніх справ України» як сукупність нормативно-правових інструментів, за допомогою яких суспільство і держава впливають на принцип гендерної рівності у правоохоронних органах;

– пропозиції щодо адміністративно-правового забезпечення гендерної рівності в Міністерстві внутрішніх справ України, на основі зарубіжного досвіду, а також запровадження інклюзивної кадрової програми для створення гендерно чутливого, інклюзивного та безбар'єрного середовища у Міністерстві внутрішніх справ України, на підставі досвіду США, Канади та Швеції.

Практичне значення отриманих результатів полягає в тому, що сформульовані в дисертації пропозиції та висновки можуть бути використані:

– у науково-дослідній сфері – для подальшого наукового опрацювання теоретико-прикладних проблем, пов'язаних із правовим забезпеченням дотримання гендерної рівності в Міністерстві внутрішніх справ України (акт Національної академії внутрішніх справ від 10 квітня 2025 року № 38-НД);

– у правотворчості – у процесі розроблення нових та вдосконалення чинних нормативно-правових актів, норми яких спрямовані на забезпечення гендерної рівності в Міністерстві внутрішніх справ України;

– у правозастосовній діяльності – для покращення практичної діяльності суб'єктів, які уповноважені здійснювати контроль за дотриманням гендерної рівності в Міністерстві внутрішніх справ;

– в освітньому процесі – при підготовці та проведенні лекційних, семінарських і практичних занять зі здобувачами вищої освіти з адміністративного права, публічної служби, публічного адміністрування (акт Національної академії внутрішніх справ від 9 квітня 2025 року № 37-ОД).

Апробація результатів дослідження. Основні положення та висновки оприлюднено на міжнародних і всеукраїнських науково-практичних конференціях і круглих столах, зокрема: «Адміністративно-правове забезпечення діяльності публічної адміністрації» (Київ, 19 жовтня 2023 року); «Актуальні питання підготовки фахівців для сектору безпеки і оборони в умовах війни» (19 квітня 2024 м. Кропивницький); «Забезпечення гендерної рівності та інклюзії в академічному середовищі» (30 квітня 2024 м. Київ); «Бюджетування у забезпеченні фінансової безпеки держави» (м. Київ, 30 травня 2024 року); «Актуальні проблеми охорони і захисту прав та свобод людини і громадянина в умовах воєнного стану та післявоєнний період» (Київ, 23 травня 2024 р.); «Публічне адміністрування в сучасних умовах» (м. Київ, 19 червня 2025 року).

Публікації. Основні положення дисертаційного дослідження висвітлено у 4 наукових статтях, з яких 3 опубліковано в наукових фахових виданнях України, 1 у міжнародному виданні, та 6 тезах доповідей на науково-практичних конференціях, зокрема:

в яких опубліковані основні наукові результати дисертації:

1. Коваленко Ю.В. Адміністративно-правова характеристика принципу гендерної рівності в міністерстві внутрішніх справ. *Наукові перспективи*. 2023. № 12(42) 2023. С. 499-501. [https://doi.org/10.52058/2708-7530-2023-12\(42\)-499-510](https://doi.org/10.52058/2708-7530-2023-12(42)-499-510)

2. Коваленко Ю.В. Problematic issues of gender equality in the European Union administrative and legal aspect. *Visegrad Journal on Human Rights*. 2023. Випуск № 6. С. 90-94. DOI: <https://doi.org/10.61345/1339-7915.2023.6.15>

3. Коваленко Ю.В. Класифікація нормативно-правових актів врегулювання державної політики щодо гендерної рівності в Міністерстві внутрішніх справ. *Журнал східно європейського права*. № 129. 2024. С. 123-132. <https://doi.org/10.5281/zenodo.14555577>

4. Коваленко Ю.В. Міжнародно-правова характеристика гендерної рівності в Європейському Союзі: адміністративно-правовий аспект. *Наше право*. № 2 2025. С. 433-438. DOI: <https://doi.org/10.71404/NP.2025.2.66>

які засвідчують апробацію матеріалів дисертації:

5. Коваленко Ю.В. Генезис гендерного насильства. Генезис-гендерного-насильства. *Адміністративно-правове-забезпечення діяльності публічної адміністрації*. Матеріали XVIII науково-практичного семінару (Київ, 19 жовтня 2023 року) / ред. Колегія І.Д. Пастух (голова), В.М. Дорогих, О.К. Волох. Київ: Нац. акад. внутр. справ, 2023. – 226 с.

6. Коваленко Ю.В. Поняття та особливості механізму забезпечення гендерної рівності в міністерстві внутрішніх справ як складовий елемент національної безпеки країни. *«Актуальні питання підготовки фахівців для сектору безпеки і оборони в умовах війни»* : матеріали міжнародної науково-практичної конференції (19 квітня 2024 м. Кропивницький). С. 809-815.

7. Коваленко Ю.В. Поняття та сутність нормативно-правової складової механізму забезпечення гендерної рівності в міністерстві внутрішніх справ : Міжнародна науково-практична конференція *«Забезпечення гендерної рівності та інклюзії в академічному середовищі»*. (30 квітня 2024 м. Київ). С. 89-92.

8. Коваленко Ю.В. Міжнародний досвід щодо впровадження гендерної політики у правоохоронних органах : матеріали круглого столу *«Бюджетування у забезпеченні фінансової безпеки держави»* (м. Київ, 30 травня 2024 року). С. 8-9.

9. Коваленко Ю.В. Поняття та сутність нормативно-правової складової механізму забезпечення гендерної рівності в Міністерстві внутрішніх справ. *Актуальні проблеми охорони і захисту прав та свобод людини і громадянина в умовах воєнного стану та післявоєнний період* : Міжвідомчий науково-практичний круглий стіл (Київ, 23 трав. 2024 р.). Київ : Нац. акад. внутр. справ. С. 134-136.

10. Коваленко Ю.В. Адміністративно-правові засади формування державної політики щодо гендерної рівності в Міністерстві внутрішніх справ: поняття та особливості: матеріали круглого столу *«Публічне адміністрування в сучасних умовах»* (м. Київ, 19 червня 2025 року). С. 9-10.

Характеристика особистостей здобувача. Коваленко Юлія Валеріївна, 1982 року народження, освіта вища. У 2008 році закінчила Харківський національний університет внутрішніх справ. З вересня 2022 року по теперішній час здобувач Національної академії внутрішніх справ. На сьогоднішній день начальник відділу документального забезпечення Головного управління Національної поліції у м. Києві, полковник поліції.

Оцінка мови та стилю дисертації. Дисертація написана науковим стилем, українською мовою. Наукові положення, висновки та рекомендації викладені стисло, точно, ясно та просто, що забезпечує легкість і доступність їх сприйняття. Дисертація оформлена згідно з вимогами МОН України.

Структура дисертації відповідає меті, завданням, предмету дослідження і вимогам Міністерства освіти і науки України та складається із вступу, трьох розділів, які містять вісім підрозділів, висновків, списку використаних джерел та додатків.

Відповідність дисертації встановленим вимогам і визначеній спеціальності. Дослідження адміністративно-правових засад забезпечення гендерної рівності в Міністерстві внутрішніх справ України є напрямом, який віднесено до спеціальності 081 – Право.

УХВАЛЕНО:

1. Затвердити висновок про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації Коваленко Юлії Валеріївни «Адміністративно-правові засади забезпечення гендерної рівності в Міністерстві внутрішніх справ України».

2. Констатувати, що за актуальністю, ступенем новизни, обґрунтованістю, науковою та практичною цінністю здобутих результатів дисертація Коваленко Юлії Валеріївни відповідає спеціальності 081 «Право» та вимогам Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 року № 261 (зі змінами й доповненнями від 03 квітня 2019 року № 283), наказу Міністерства освіти і науки України «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації» від 12 січня 2017 року № 40 (зі змінами й доповненнями від 31 травня 2019 року № 759) та Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44.

3. Рекомендувати дисертацію Коваленко Юлії Валеріївни «Адміністративно-правові засади забезпечення гендерної рівності в Міністерстві внутрішніх справ України», до разового захисту на здобуття ступеня доктора філософії у спеціалізованій вченій раді за спеціальністю 081 «Право».

Результати голосування присутніх на засіданні докторів та кандидатів наук за профілем поданої на розгляд дисертації: за – 16, проти – немає, таких, що

утримались – немає.

**Головуючий
завідувач кафедри
адміністративного права та процесу
Національної академії внутрішніх справ
доктор юридичних наук, професор**

Ігор ПАСТУХ

